

УДК 616.1/4:615. 1/3:615.04

ПРИНЦИПИ ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ ОПІКИ ПРИ ВУГРОВІЙ ХВОРОБИ*Місюрьова С.В., Пронісова В.В.***Національний фармацевтичний університет, м. Харків, Україна**

Проблема вугрової хвороби (акне) поступово набуває все більшої актуальності: звичайні вугри зустрічаються у 80% населення у віці 25-35 років і більш ніж у 90% підлітків, важкі кістозні вугри зустрічаються у 5 осіб на 1000 населення у віці від 18 до 31 року. Хоча акне не становить серйозної загрози для життя або працездатності хворого, цей косметичний дефект чинить негативний вплив на багатьох людей, особливо на підлітків, сприяє розвитку депресивних станів, знижує якість життя. При наявності вугрів багато пацієнтів лікуються або починають лікування самостійно, використовуючи препарати для симптоматичної терапії акне (вугрової висипки), що сприяє активному залученню провізора із вимогою проведення ним якісної фармацевтичної опіки.

Перед тим, як прийняти рішення про використання того чи іншого засобу немедикаментозного лікування, важливо надати наступні рекомендації: утримувати шкіру в чистоті, але не зловживати частим миттям шкіри з милом (не частіше двох разів на день); уникати надмірного впливу сонячних променів (штучне ультрафіолетове опромінення, яке раніше рекомендували для лікування вугрів, сьогодні не застосовують через можливість стимулювання старіння шкіри, розвитку пухлин); дотримуватись раціонального режиму харчування з достатньою кількістю продуктів, що містять вітаміни групи А і В; зменшити споживання йодовмісних продуктів; не видавлювати прищі і вугри самостійно, оскільки це може призвести до нагноєння і утворення помітних рубців; не користуватись жирними кремами та лосьйонами, усі лікувальні засоби та декоративна косметика повинні бути некомедогенними; при появі акне у підлітка батькам слід заспокоїти дитину, пояснити їй, що вугри — виліковне захворювання, а лікування тим ефективніше, чим раніше його розпочати; слід налаштувати пацієнтів, що лікувальні заходи потребують наполегливості і терпіння та триватимуть не менше 2 - 4 місяці.

Вугрова хвороба, що супроводжується «загрозливими» симптомами, вимагає обов'язкового звернення до лікаря і лікування рецептурними препаратами. За відсутності «загрозливих» симптомів, дозволено застосування безрецептурних лікарських препаратів до переліку яких входять наступні засоби для зовнішнього застосування: азелаїнова кислота, бензоїл пероксид, кислоти саліцилова, сірка та кислота гіалуринова.

Під час проведення інформаційно-консультаційної допомоги при лікуванні акне в межах фармацевтичної опіки треба звертати увагу хворих на таке:

1. При лікуванні препаратами для зовнішнього застосування (перш за все, кератолітиками – бензоїл пероксидом, третиноїном та ін.) у всіх випадках виникає період первинного «уявного погіршення», що характеризується посиленням висипань. Про це потрібно заздалегідь попередити пацієнта. «Уявне погіршення» може спостерігатися протягом перших двох тижнів лікування вугрів. Не рекомендовано у цей період переривати або змінювати призначене лікування.

2. У період «уявного погіршення» необхідно вжити заходів для зведення до мінімуму ризику розвитку подразнення шкіри. До цих заходів належать: уникнення впливу сонячного світла після нанесення препаратів, умивання гарячою водою безпосередньо перед нанесенням засобу, надмірного нанесення препарату, особливо на вологу шкіру. Засоби слід наносити на суху шкіру, щоб уникнути відчуття печіння.
3. При застосуванні препаратів бензоїл пероксиду, азелаїнової кислоти і ретинолу може виникнути відчуття поколювання, при тривалому застосуванні - порожевіння або відлущування шкіри. Дані прояви не є алергічною реакцією, а свідчать про дію препарату. Якщо реакція надмірна, слід зменшити частоту застосування препарату.
4. При потраплянні розчину бензоїл пероксиду на одяг його слід відразу прополоскати, щоб уникнути знебарвлення тканини.
5. Третиноїн покращує ефект бензоїл пероксиду при поєднаному використанні третиноїну вранці, а бензоїл пероксиду – увечері.
6. Під час лікування третиноїном, бензоїл пероксидом і азелаїновою кислотою треба уникати перебування на сонці, оскільки ці препарати збільшують чутливість шкіри до ультрафіолетового опромінення.
7. При лікуванні третиноїном часте вмивання посилює місцеву подразнювальну дію препарату на шкіру.
8. Курс лікування азелаїновою кислотою триває не менше 4–6 місяців.
9. Місцеве застосування препаратів саліцилової кислоти не слід поєднувати з пероральним прийомом препаратів, які містять ацетилсаліцилову кислоту, та інших НПЗП.
10. При тривалому застосуванні саліцилової кислоти можливе її надходження у системний кровообіг і розвиток характерних для саліцилатів побічних ефектів: шум у вухах, запаморочення, біль в епігастрії, нудота.
11. Після застосування будь-яких препаратів для лікування вугрів треба ретельно вимити руки.
12. Треба уникати потрапляння препаратів для лікування вугрів в очі.

Список літератури

1. Клиническая фармация : базовый учеб. для студентов высш. фармац. учеб. заведения (фармац. фак.) IV уровня аккредитации ; (изд. доработ. и доп.) / под ред. В.П. Черных, И.А. Зупанца, И.Г. Купновицкой. – Харьков : НФаУ : Золотые страницы, 2015. – 1056 с.
2. Клінічна фармація (фармацевтична опіка): підруч. для студ. вищ. мед. (фармац.) навч. закл. / І.А. Зупанець, В.П. Черних, Т.С. Сахарова та ін.; за ред. В.П. Черних, І.А. Зупанця. – Харків : НФаУ : Золоті сторінки, 2011. – 706 с.
3. Протоколи провізора (фармацевта) / розроб.: В.П. Черних, І.А. Зупанець, О.О. Нагорна та ін. ; за ред. В.П. Черних, І.А. Зупанця, О.М. Ліщишиної. – Харків : Золоті сторінки, 2014. – 232 с.
4. Фармацевтична опіка : практичний посібник / І. Зупанець, В. Черних, С. Попов та ін. ; за ред. І. Зупанця, В. Черниха. 3-тє вид., переробл. і допов. – Київ : Фармацевт Практик, 2018. – 224 с.